

Szlaki nadziei. Odyseja wolności

<https://szlakinadziei.ipn.gov.pl/sn/wystawy/postacie/91726,Mateusz-lzycki-de-Notto-1898-1952.html>
2023-10-04, 18:04

Mateusz Łżycki de Notto

(1898-1952)

Generał brygady pilot, dowódca lotnictwa i OPL Armii „Warszawa”, dowódca Polskich Sił Powietrznych

Urodził się 22 lutego 1898 r. w Odessie w rodzinie Aleksandra i Zofii z domu Koźmińskiej. Do 1908 r. pobierał nauki w domu, następnie został przyjęty do warszawskiego Gimnazjum im. gen. Chrzanowskiego. W 1913 r. przeniósł się do Gimnazjum ks. Gralewskiego w Swochowie pod Jarosławiem. Po wybuchu I wojny światowej znalazł się na terenach zajętych przez armię Cesarstwa Niemieckiego i powrócił do nauki w Warszawie. Tam rozpoczął działalność w Polskiej Organizacji Wojskowej.

W POW zajmował się działalnością wywiadowczą, w 1916 r. został za to aresztowany przez władze rosyjskie. Jako nieletni został zwolniony, ale nakazano mu wyjazd w głąb Imperium Rosyjskiego. Pojechał do rodziny w Odessie, gdzie w 1916 r. zdał egzamin maturalny i wstąpił na studia w Kazanowskiej Akademii Rolniczej w Moskwie. Wkrótce potem został powołany do odbycia służby wojskowej w armii carskiej.

W lutym 1917 r. zgłosił się Szkoły Junkrów Kawalerii w Jelizawietgradzie, ale już w listopadzie postanowił przyłączyć się do formowanych w Rosji polskich oddziałów wojskowych. W trakcie podróży został ciężko ranny, ale ostatecznie udało mu się dołączyć do jednostek III Korpusu Polskiego, w którego składzie brał udział w końcowej fazie I wojny światowej na froncie wschodnim.

Przedostał się do Warszawy, gdzie wziął udział w rozbrajaniu niemieckich wojsk. W grudniu 1918 r. wstąpił do odrodzonego Wojska Polskiego i wziął udział w obronie Lwowa podczas wojny polsko-ukraińskiej. Po wybuchu wojny polsko-bolszewickiej wziął udział w walkach, został ranny w bitwie pod Korcem. Po rekonwalescencji ukończył kurs oficerski w Centralnej Szkole Kawalerii, następnie został adiutantem Józefa Piłsudskiego.

W latach 1922-1924 studiował w Wyższej Szkole Wojennej, gdzie uzyskał tytuł oficera dyplomowanego. W 1925 r. odbył kurs pilotażu w warszawskim 1. Pułku Lotniczym i objął dowództwo nad 12. eskadrą lotniczą. W 1926 r. został mianowany attaché lotniczym w Stambule, do Polski powrócił w 1929 r. Pełnił

funkcje dowódcze w polskim lotnictwie, m.in. dowodził 22. eskadrą liniową, był komendantem Wyższej Szkoły Lotniczej, a także zastępcą dowódcy 3. Pułku Lotniczego.

Po wybuchu II wojny światowej pełnił funkcję szefa sztabu lotnictwa Armii „Łódź”, a 11 września został mianowany dowódcą lotnictwa i OPL Armii „Warszawa”. 26 września został ewakuowany drogą lotniczą na Węgry. Dotarł do Francji, gdzie objął stanowisko szefa Dowództwa Polskich Sił Powietrznych we Francji. Po kapitulacji Francji przedostał się do Afryki, gdzie w [Sekondi-Takoradi](#) do 1942 r. dowodził polskim oddziałem lotnictwa transportowego. Następnie pełnił funkcję delegata Inspektora Polskich Sił Powietrznych na Środkowym Wschodzie.

14 września 1943 r. gen. Kazimierz Sosnkowski mianował go Inspektorem PSP, czyli dowódcą polskiego lotnictwa wojskowego na Zachodzie. 6 czerwca 1944 r. objął oficjalne stanowisko dowódcy PSP. Po demobilizacji w 1947 r. wyjechał do Argentyny, ale ze względów zdrowotnych powrócił w 1951 r. do Wielkiej Brytanii. Został skierowany na leczenie do szpitala wojskowego w Desgenetts w Lyonie. Zmarł tam 12 lutego 1952 r., został pochowany na cmentarzu Northwood pod Londynem.

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Narodowe Archiwum Cyfrowe
Mateusz Łyżcki w kabinie samolotu w 1930 r. Zdjęcie z domeny publicznej